

Zápis ze zasedání Výboru pro práva dítěte
ze dne 1. června 2021

Místo a čas konání: Strakova akademie, starý tiskový sál, 10:00-12:30

Přítomni: K. Bělohávková, I. Brožová (MŠMT), M. Ďordž, J. Husák, K. Chábová, P. Kačírková, K. Lach, Á. Němečková, E. Petrová, R. Ptáček, A. Redlichová, **K. Šimáčková Laurenčíková** (předsedkyně), B. Spáčilová, P. Šuplerová (KVOP),

Omluveni: K. Dürichová (MŠMT), D. Hovorka, L. Kantůrková, A. Křístek, M. Prokeš, L. Rybová, D. Strupek, M. Šimůnková, Š. Tyburcová,

Hosté: J. Frank, M. Galbavý (Za Branou)

Sekretariát ÚV: D. Šmídová (tajemnice Výboru)

Program:

1. **Zahájení, Aktuální informace** (10:00-10:30)
2. **Plán kompenzačních opatření – zmírnění dopadu pandemie ve vazbě na školský segment** (10:30-11:00)
3. **Aktuální studie k naplňování práv dítěte** (11:00-11:30)
4. **Kontakt dětí s uvězněnými rodiči (Za Branou)** (11:30-12:00)
5. **Práva dětí ve zdravotnických zařízeních a jejich kontakt s rodiči** (12:00-12:30)
6. **Různé**

---

1. Zahájení

Paní předsedkyně přivítala členky a členy Výboru a zahájila zasedání.

a. Nové případy proti České republice na mezinárodním poli

E. Petrová Výbor seznámila se dvěma případy dětí před mezinárodními orgány lidských práv. První zmíněný případ¹ je vůbec prvním oznámením před Výborem OSN pro práva dítěte na základě třetího opčního protokolu k Úmluvě OSN o právech dítěte. Jedná se o případ, kdy byly děti ve věku 13 a 16 let na základě předběžného opatření z důvodu záškoláctví umístěny do krizového zařízení, tzv. neutrálního prostředí. Nakonec tam nicméně setrvaly rok. V řízení jsou namítána pochybení v otázkách participace dětí na řízení a délce předběžného opatření. E. Petrová považuje případ za problematický z hlediska souladu s Úmluvou OSN o právech dítěte.

Druhý případ před Evropským soudem pro lidská práva² se týká dívky A. ve věku 12 let, která byla umístěna do tzv. neutrálního prostředí na půl roku. V tomto prostředí měl být nastaven její vztah s otcem, kterému měla být následně svěřena do péče. Matka s ní měla údajně manipulovat. V tomto případě je namítáno nedostatečné slyšení dívky před okresním soudem. O výsledku obou řízení bude Výbor informován.

Paní předsedkyně otevřela diskuzi k tématu.

---

¹ Oznámení č. 139/2021 - B.J. a P.J. proti České republice.

² Stížnost č. 22216/20 - A.P. a A.M. proti České republice.

M. Ďord požádal o více informací k prvnímu případu v Ženevě a zmíněnému pojmu neutrálního prostředí. E. Petrová uvedla, že záškoláctví nebyl jediný důvod pro umístění a je v budoucnu možné otevřít diskusi, zda je umístění do ústavní péče v tomto případě odůvodnitelné. Děti v ženevském případě v tzv. neutrálním prostředí zůstaly rok, ve štrasburském případě půl roku. Případy jsou čerstvé a je možné je zařadit na příští jednání výboru pro hlubší diskusi.

R. Ptáček se vyjádřil k pojmu neutrální prostředí. Uvedl, že v zahraničí se s tímto pojmem nesečkáme. Dítě by mělo být ideálně svěřeno do péče jednoho z rodičů, pojem neutrální prostředí považuje za nesmyslný. Dítě by nemělo být kamsi umístěno, jak se tomu v současné české ústavní kultuře děje. Dítě je totiž často umístěno do psychiatrické léčebny a dále již není řešeno, co se bude dít dále. Dětem by se mělo pomáhat prostřednictvím konkrétních programů, umístěním do konkrétní služby, která musí být zdůvodněna a sledovaný cíl pravidelně hodnocen.

Á. Němečková poděkovala za příspěvek E. Petrové a zmínila zkušenost s případem, kdy čtyřletá holčička byla umístěna do psychiatrické léčebny jako do neutrálního prostředí. Následně dítě matka odvedla a byla odsouzena za únos a nyní je ve vězení.

P. Šuplerová sdělila, že neutrální prostředí není vhodný termín. Zákon používá termín vhodné prostředí. Psychiatrické prostředí ale není vhodným prostředím, k čemuž KVOP dlouhodobě vystupuje. Dodala, že pokud k odebrání dítěte musí dojít, začíná teprve poté skutečná práce. Ta by měla být o to intenzivnější. Je nutné dítěti i jeho rodině pomoci prostřednictvím dostupných prostředků. Zmínila také, že je diskutabilní, zda se dá za dobrý vztah rodič-dítě považovat i např. silná manipulace jedním či oběma rodiči. To je totiž v současné době velmi častý důvod pro umístění dítěte do „jiného vhodného prostředí“. Domnívá se, že termín „neutrální prostředí“ začaly soudy ve svých rozhodnutích používat právě v této souvislosti (přestože zákon používá terminologii jinou).

M. Ďord uvedl, že Sborník stanovisek veřejného ochránce práv [Rodina a dítě II.](#) z roku 2017 se věnuje umístění dítěte do neutrálního prostředí. Pro MSP ochránce dokonce vytvořil seznam ústavních zařízení, do kterých by měly být děti rozvádějících se rodičů při splnění určitých podmínek umístěni, aby došlo k motivaci rodičů. Ke konceptu neutrálního prostředí a doporučením VOP se přitom velmi kriticky vyjádřili někteří účastníci konference [Budoucnost rodinněprávního soudnictví aneb justice vstřícná k dětem](#) v Senátu již v roce 2015. Zhodnotil, že KVOP na tomto tedy nese podíl viny a bylo by dobré, aby k tomu KVOP přijala stanovisko, zmiňující např. v kolika případech bylo dítě umístěno do neutrálního prostředí.

R. Ptáček uvedl, že panuje mezinárodní konsensus, že dítě by mělo být umístěno do neutrálního prostředí, jen pokud jsou oba rodiče nebezpeční. Pokud se dva nemohou dohodnout a třetímu – tj. dítěti - uložíme povinnost, je to špatně. Vhodnost prostředí by se měla nahradit pojmem program. Zopakoval důležitost situaci dítěte evaluovat a případně upravovat.

Paní předsedkyně poděkovala za doplňkové vyjádření a uvedla, že na příspěvku R. Ptáčka panuje ve Výboru shoda. Navrhla sepsání usnesení v tomto smyslu a hlasování per rollam. Dítě nelze přirovnávat k jakémusi předmětu, který je někde umístěn. Situace by se měla řešit, rodině nabídnout specializovanou službu, netraumatizovat dál dítě. Tuto praxi je potřeba ukončit a být v tomto ohledu nekompromisní.

K. Lach souhlasil s příspěvkem, které zazněly. Dodal, že by se mělo dbát na prevenci víc než na odebrání dětí. Prevenci považuje za klíčovou, dítě by se do náhradní péče mělo dostávat co nejméně, nemělo by docházet zbytečně k odebrání.

Paní předsedkyně navrhla zanést důraz na prevenci do navrhovaného usnesení.

P. Šuplerová vysvětlila, že KVOP neschvaluje odebírání dětí a ze stanovisek ombudsmana to nevyplývá. Šetření dělají v individuálních případech. Konkrétní okolnosti jsou jedinečné, je potřeba je posoudit neutrálně. Není správné dítě vzít rodičům. Pokud má dobrý vztah alespoň k jednomu z nich, nemělo by být odebráno.

K. Bělohlávková doporučila specifikovat v navrhovaném usnesení, že jde konkrétně o umístování dětí do ústavních zařízení.

Paní předsedkyně souhlasila a dodala, že varianty řešení jsou pestřejší, bude nutné zdůraznit, jaké to jsou, bude to zohledněno při formulaci usnesení. Ostatní členové Výboru budou moci připomínkovat, případně navrhnout vylepšení.

R. Ptáček uvedl, že pojem umístění je špatným termínem, jedná se o program, u kterého je potřeba vědět, proč se uskutečňuje a nadále ho vyhodnocovat (např. i když se dítě umísťuje k babičce, je nutné vědět, na jak dlouho to bude, jaký je cíl a jak se vyhodnotí).

K. Lach doplnil i informaci, že děti jsou často odebírány třeba i jen pár dní po porodu rodičům jen proto, že jsou zdravotně postižené. Ač se děti nedostanou do ústavního zařízení, ale jsou rovnou umístěny do náhradní rodinné péče, rodina nemá možnost se o dítě postarat.

Paní předsedkyně navrhuje do usnesení naformulovat názor Výboru – zajistit zákonem včasnou individualizovanou podporu dítěti i rodičům, která by spočívala v garantované podpoře bydlení, specializované individuální podpoře nebo individualizované dávkové pomoci. Jediné, co je státem garantováno, je lůžko ve zdravotnickém zařízení. Je třeba změnit tento systém a směřovat ke kvalitním programům specializované podpory. Ideální by bylo nachystat paragrafované znění. Zákonná garance by mohla pomoci v dalších snahách.

M. Ďord dodal, že ve společnosti se dlouho vede debata o krizi bydlení. Domnívá se, že právo na bydlení by mělo být státem garantované. Dávková podpora je ve většině případů nároková. Na bydlení ve většině případů však právní nárok není.

Paní předsedkyně doplnila, že dávková podpora není individualizovaná. Zmínila případ, kdy oba rodiče byli z dětského domova a děti jim byly odebrány. Úřad práce následně podmiňoval otci podporu – dávky – podmínkou, aby na matku podal trestní oznámení kvůli neplacení výživného. Matka žije na ulici, alimenty platit nemůže. Bod uzavřela shrnutím, že se připraví usnesení. Poděkovala E. Petrové za uvedení bodu a ostatním za diskuzi k němu.

ÚKOL: Vytvořit návrh podnětu k podmínkám umístování do tzv. neutrálního prostředí s důrazem na prevenci odebírání dětí, individualizované garantované služby včasné intervence a stanovení terminovaných opatření s jasnými cíli a pravidelnou evaluací (tajemnice Výboru ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí, Kanceláři veřejného ochránce práv a Kanceláři vládního zmocněnce na Ministerstvu spravedlnosti do 31. 12. 2021).

b. Aktuality ohledně strategického vývoje v oblasti práv dětí v ČR

Tajemnice sdělila, že na národní úrovni byla schválena [Národní strategie k ochraně práv dětí 2021-2029](#) a nyní je finalizován Akční plán k ní, který je v mezirezortním připomínkovém řízení. Slíbila rozeslat připomínky členům Výboru ke komentářům.

Paní předsedkyně by ráda plán konzultovala přímo s MPSV, jehož zástupci dnes chybí. Plán považuje za příliš obecný. Postrádá v něm totiž konkrétní plán opatření a změn ve zmíněném plánu. Chybí řada opatření v oblasti náhradní rodinné péči, chybí kapacita NRP, návrh podpory

ohrožených rodin, rodin ohrožených v bydlení, transformace ústavních zařízení a dalších problémů, na které je MPSV dlouhodobě upozorňováno. Považuje za nutné toto připomínkovat i kriticky.

E. Petrová uvádí, že plán dostali k připomínkám a jsou k němu také kritičtí. A. Redlichová souhlasila. Za MSp mají několik připomínek, řada opatření je vágně vymezených. Kritizovala také příliš velké množství pracovních skupin.

Paní předsedkyně zmínila nutnost lepší koordinace. Akční plán by měl být naprosto jasným plánem s konkrétními opatřeními, termíny realizace apod. Za vzor dává akční plán pro duševní zdraví. Požádala tajemnici o připomínky směřující k zásadnímu doplnění.

J. Husák dodal, že vágnost a roztržitost je pro resorty typická. Zdůraznil dále nutnost mainstreamingu dětských práv tak, aby byl dopad na děti hodnocen opravdu systematicky u každého opatření, které se děti týká.

Tajemnice uvedla, že akční plán byl řešen na poli meziresortní koordinační skupiny a tajemnice je i nadále v kontaktu s MPSV. Připomínky se nyní budou vypořádávat za celý útvar zmocněnkyně vlády pro lidská práva. Pokud by byl zájem, je možné pokusit se domluvit ústní vypořádání i za účasti členstva Výboru. K problematice hodnocení dopadu regulace na práva dítěte uvedla, že akční plán navrhuje zakotvení takového hodnocení formou změny legislativních pravidel vlády. Zároveň bude od ledna 2022 platit novela o sbírce zákonů a mezinárodních smluv, která taktéž povinnost hodnotit dopad vládních návrhů na práva dětí zakotvuje v § 20 odst. 2, písm. c), bod 7. Domnívá se nicméně, že změna legislativních pravidel vlády, ani zmíněná novela zákona nebudou stačit. Bude potřeba vytvořit metodiku ke konkrétnímu postupu, jak hodnotit dopad regulace na práva dítěte. Může se vycházet z [Metodiky hodnocení dopadu regulace na rovnost žen a mužů \(GIA\)](#). Tento úkol akční plán svěřuje oddělení sekretariátu Rady vlády pro lidská práva, práce v této oblasti tak bude jistě i nadále s Výborem konzultována.

Paní předsedkyně doplnila, že ti, kteří mají kapacitu a odbornost, mohou se podílet na vzniku doporučení, případně nastíněné metodiky.

ÚKOL: Rozeslat návrh I. Akčního plánu k Národní strategii ochrany práv dětí na období 2021-2024 Výboru k připomínkám (tajemnice, obratem).

Pozn. Po zasedání byli členové dále informováni o přijetí první [Strategie Evropské unie o právech dítěte](#)³ a připravované nové [Strategie Rady Evropy o právech dítěte](#). Dále tajemnice připomněla možnost zapojit se do dotačních výzev Evropské komise v rámci programu [Citizens, Equality, Rights and Values \(CERV\)](#), ve kterém jsou vypsány výzvy mj. v oblasti práv dítěte.

2. Plán kompenzačních opatření – zmírnění dopadu pandemie ve vazbě na školský segment

Paní předsedkyně představila jednotlivé body [Návrhu opatření k mírnění negativních dopadů pandemie v oblasti vzdělávání a duševního zdraví](#).

K. Bělohlávková se vyjádřila k problematice komplexního pohledu na situaci dítěte a testování dětí. Zmínila, že ve školách se testuje jednou týdně, většinou v pondělí, někde i jednou za dva týdny. Antigenní test nicméně na volnočasových aktivitách platí jen 3 dny, což znamená, že pokud dítě chodí na kroužek ve čtvrtek či pátek, musí si zajistit další test například v testovacím centru.

³ Detailnější informace v anglickém jazyce jsou dostupné [zde](#).

Paní předsedkyně poděkovala za příspěvek a sdělila, že je možné na toto téma vést diskuzi. Uvedla, že součet částky vynaložené za testování na školách je 170 milionů. Bylo by dobré dát určité expertní stanovisko k testování, není si však jistá, zda má Výbor dost odborných kapacit v oblasti zdravotnictví.

K. Bělohávková dodala, že se mluví o rozvolnění pro cestování, ale žádné změny u dětí se nedějí. Není jednotný postup k letním táborem, apod.

J. Husák zmínil snahy MŠMT podpořit letní tábory a školy v přírodě. Ministerstvo zdravotnictví se k tomu však prozatím nevyjádřilo. Navrhl tyto snahy podpořit.

P. Šuplerová sdělila, že se za KVOP obraceli na MZd i MŠMT kvůli testování. Namítali, že testování dvakrát týdně je příliš náročné. I zaměstnanci se testují jen jednou týdně. Zabývali se dále (ne)možností testování dětí, které mají střední nebo těžké mentální postižení. Problém se vyskytuje i u dětí, které mají ORL onemocnění. Doufá, že se tento problém přes léto podaří vyřešit.

Paní předsedkyně poděkovala za aktivitu KVOP a sdělila, že ČOSIV v tomto ohledu byl také aktivní. Snažili se o prosazení méně invazivních testů, chtěla by využít letní měsíce k vylepšení režimových opatření škol a specifikovat podmínky podle míry lokální zátěže. Ráda by usilovala o to, aby se školy neuzavíraly plošně. Vyzvala Výbor, aby se případní zájemci o další práci na toto téma přihlásili, a bod uzavřela.

3. Aktuální studie k naplňování práv dítěte

R. Ptáček Výboru prezentoval studii zpracovanou s kolegyní Pemovou týkající se situace dětí ve speciálních internátních školách. V rámci studie byly analyzovány veškeré veřejně dostupné dokumenty včetně vnitřních řádů. Z dokumentů vyplývá, že děti jsou popisovány jako objekty, které se musí podřítit určitému řádu, který nezohledňuje potřeby a práva dětí. Žádný řád neobsahuje jakoukoli úpravu psychologické péče. Tato problematika se týká necelých dvou tisíc dětí. R. Ptáček na tuto o problematiku Výbor upozornil, jelikož tyto děti dle něj propadají mezerami v systému.

Paní předsedkyně poděkovala za výstup a požádala o rozeslání materiálu členům Výboru. Na základě zjištění ve studii budou navrženy další kroky. Navrhuje přijmout konkrétní usnesení a připravit návrh konkrétních opatření pro MŠMT. Otevírá diskusi.

M. Ďord poděkoval za představení studie. Sdělil, že Česká školní inspekce prošla v letech 2015-2016 a 2016-2017 všechna ústavní zařízení pro výkon ústavní a ochranné péče. Od té doby ale nedošlo k žádnému posunu. Velmi málo se toho také ví o dětech a mladistvých, které se nachází ve věznicích a vazbách.

Paní předsedkyně dodala, že je v této věci nutné apelovat na instituce, aby jednaly.

R. Ptáček se vším souhlasí. Za problém považuje především oblast internátních zařízení. Pracuje na další, obsáhlejší studii o dětech v ústavních zařízeních.

Paní předsedkyně bude ráda, když se zmíněná tato data představí Výboru na některém z příštích zasedání, na které se přizvou i zástupci MŠMT a České školní inspekce. Případně by následně bylo přijato usnesení, které by se mělo soustředit na segment internátních škol, efektivní monitoring a změnu praxe zařízení vůči dětem.

ÚKOL: Rozeslat výsledky studie členům a téma internátních škol opět zahrnout na některé z dalších zasedání a přizvat zástupce MŠMT a České školní inspekce (tajemnice).

4. Kontakt dětí s uvězněnými rodiči (Za Branou)

J. Frank sdělil, že děti mají s uvězněnými rodiči kvůli pandemii COVID-19 velmi omezený kontakt. Rok a čtvrt se nekoná kontakt mezi dětmi odsouzených osob v návštěvních místnostech. V současnosti probíhají tzv. bezdotykové návštěvy, tj. přes plexisklo a dvoumetrovou vzdálenost, a je omezen počet osob na dvě. Je tedy možná návštěva pouze jednoho dítěte s doprovodem. Rodiče proto musí vybírat, který ze sourozenců půjde navštívit uvězněného rodiče, příp. celá rodina z důvodu nemožnosti hlídání o návštěvu přijde. Kvůli zákazu kontaktu děti na návštěvě zpravidla dlouho nevydrží a návštěvy většinou nejsou delší než půl hodiny. Nevyčerpá se tedy ani povolená časová dotace tří hodin měsíčně na vězně. Při návštěvě je nadto přítomna vězeňská služba, která přísně kontroluje dodržování opatření. J. Frank proto zdůraznil apel na přijetí urychleného řešení. Obává se, že na tuto oblast se v rámci rozvolňování opatření zapomíná.

M. Galbavý uvedl, že odsouzený má právo kontaktu s rodinou. Není však zmiňováno, že dítě má rovněž právo kontaktu s rodičem. V zahraničí je tento problém označován jako děti - skryté oběti trestné činnosti. Je běžný nárok na kontakt 4 hodiny měsíčně. V České republice jsou možné pouze tři hodiny měsíčně. Malé dítě nicméně vydrží návštěvu 20 – 30 minut. Dodává, že některé věznice mají dětské koutky. Odsouzený tam s nimi ale být nemůže. V zahraničí, např. v Anglii, jsou také dostupné materiály, které děti seznamují s fungováním věznice. Pandemie koronaviru sice pomohla komunikaci online přes Skype, malé dítě však nevydrží dlouho ani takto. Děti často o kontakt přes plexisklo nestojí a kontakty jsou tedy minimální.

J. Frank poděkoval KVOP za velkou aktivitu v této oblasti. Kritizoval však přístup některých pěstounů ke kontaktu dětí s odsouzenými rodiči, jelikož ti ho nepodporují s odůvodněním, že není v nejlepším zájmu dětí.

Paní předsedkyně děkuje za toto téma a otevírá diskusi.

A. Redlichová potvrdila, že VS ČR spadá pod MSp. Nemá však osobně o této problematice dostatečné informace. Doporučila podat podnět řediteli odboru milostí.

P. Šuplerová sdělila, že KVOP v současnosti řeší podněty týkající se omezení kontaktů. Dítě chodí na návštěvy např. s babičkou, pokud je ale v pěstounské péči, pěstouni návštěvám nebývají nakloněni. Zmínila však případ, ve kterém byla povolena návštěva celé rodiny. Potvrzuje, že se jedná o velké téma. KVOP k tomu má mnoho šetření, řešení jsou ale obtížně organizovatelná. Poděkovala spolku Za branou za aktivitu v této věci.

J. Frank doplnil, že mezi virology našel jediného, který byl ochotný uvažovat o změně v této oblasti.

Á. Němečková navrhla, aby se Výbor zasadil o změnu.

Paní předsedkyně tuto praxi označila za projev systémového násilí a navrhla přijetí dvou opatření v souvislosti s COVID-19 - v krátkodobém a střednědobém či dlouhodobém horizontu. Dodala, že ze zkušenosti je efektivnější poukázat na praxi v zahraničí a navrhnout dva či tři konkrétní body řešení. Ve střednědobém či dlouhodobém horizontu bude nutné vymezit nějaké základní principy či metodiku k provádění návštěv uvězněných rodičů. Navrhuje termín maximálně konce tohoto roku pro určité standardizované postupy. Doufá, že toto přinese nějaký rychlý efekt. Otázku dětí v pěstounské péči bude nutné řešit i s MPSV.

J. Frank vyjádřil obavy nad současným rozvolněním protiepidemických opatření a tím, co přijde na podzim.

Paní předsedkyně se pokusí co nejdřív iniciovat spolupráci s Vězeňskou službou.

P. Šuplerová sdělila, že se s podobnou situací zákazu kontaktu dítěte a rodiče setkala u soudu. Matka byla předvedena k soudu v řízení o opatrovnictví. Justiční stráž dítě při výslechu nepustila k matce. Nedovolili mu matku obejmout a chovali se rezervovaně.

P. Kačírková byla překvapena informací, že pěstouni nepodporují kontakt dětí s rodiči ve vězení.

P. Šuplerová potvrdila, že na tento problém v praxi naráží. Dítě se často předá pěstounům a dál se návštěvy neřeší.

Paní předsedkyně navrhuje tuto problematiku zařadit na příští jednání Výboru a poděkovala hostům za výstup.

ÚKOL: Oslovit Ministerstvo zdravotnictví a Vězeňskou službu s doporučením na urychlené zrušení omezení návštěv na dvě osoby a povolení kontaktních návštěv dětí a jejich uvězněných rodičů (tajemnice a zmocněnkyně vlády pro lidská práva, obratem).

ÚKOL: Vytvořit návrh podnětu k dlouhodobým výzvám v oblasti vězeňství a zařadit jeho projednání na příští zasedání Výboru (tajemnice ve spolupráci s Výborem proti mučení a jinému nelidskému, krutému, ponižujícímu zacházení a trestání, do 31. 8. 2021)

5. Práva dětí ve zdravotnických zařízeních a jejich kontakt s rodiči

Á. Němečková uvedla, že se opakovaně setkává se zakazováním setkávání dětí s rodiči ve zdravotnických zařízeních, a to i po skončení plošného zákazu návštěv. Dítě má při hospitalizaci dle § 28, odst. 3, písm. e), bod 1. zákona o zdravotních službách nárok na nepřetržitý kontakt s rodiči. Problém se týká prakticky všech fakultních i krajských nemocnic v ČR. Rodiče dítě např. nesmí vidět, pokud nebudou mít antigenní test (24 hodin po hospitalizaci tedy k dítěti nesmí). Komunikovala věc s ministry zdravotnictví. Od fakultní nemocnice v Krči se dozvěděla, že Metodiku ministerstva považuje za nezávazný pokyn, kterým se nemusí řídit, pokud to v daném případě není možné. Týká se to např. porodů, kdy je matce dítě odebráno ihned po odstřížení pupeční šňůry. Požádala proto Výbor o přijetí usnesení, které by uložilo Ministerstvu zdravotnictví informovat všechny ředitele nemocnic v ČR o tom, že existuje [Metodický pokyn pro přítomnost zákonných zástupců nezletilých dětí](#) a dále zjistilo, jakým způsobem nemocnice přistupují k dodržení nároku dítěte na kontakt se zákonným zástupcem.

K. Lach uvedl, že se domnívá, že nejde jen o problém u nemocnic, ale i u krajských úřadů, kde úředníci často nevědí, jaké mají kompetence v oblasti vyřizování stížností.

Á. Němečková poděkovala KVOP za angažovanost v této oblasti, která vedla k výrazným pokrokům, za vyvíjení tlaku na fakultní nemocnice a pořádání kulatých stolů a diskusí. Požádala doplnit do navrhovaného usnesení, aby se Ministerstvo zdravotnictví prostřednictvím odboru ochrany práv pacientů vedlo metodicky krajské úřady, jak s těmito případy pracovat. Úředníci krajských úřadů často nejsou nestranní a stojí za nemocnicí, nezohledňuje se vůbec etické hledisko případů.

J. Husák navrhl ve věci oslovit hejtmany, aby si byli tohoto problémů vědomí a tlačili na krajské úřady.

Á. Němečková dodala, že např. jihočeský hejtman v tomto chování nemocnice otevřeně podporuje. Záleží na tom, jak se jednotliví hejtmani k věci postaví, obává se, že toto plošně nelze uskutečnit.

P. Šuplerová uvedla, že se v této věci snaží na úřady tlačit, mimo jiné i v tom, aby vnitřní řády nemocnic byly v souladu s platnou legislativou.

Á. Němečková doplnila, že pokud by vnitřní řády byly v souladu s legislativou, jednalo by se o velký posun. Vnitřní řády nemocnic jsou se zákonnou úpravou často v rozporu a stává se, že pokud se rodiče nepřizpůsobí vnitřnímu řádu, je dítěti odepřena péče.

P. Šuplerová doplnila, že v komunikaci s lékaři by bylo vhodné domluvit nějaké řešení, které by pro děti bylo možné a šetrné. Navrhla iniciovat širší odbornou diskusi

Paní předsedkyně shrnula, že existuje více řešení. Téma se aktivně řešilo již na jaře 2020. Metodické doporučení vzniklo během pandemie, ale je vnímáno jako základ nutného podrobnějšího metodického rámce pro doporučení zacházení s dětmi v segmentu zdravotnictví. Takový dokument by platil univerzálně, zahrnoval by všechny oblasti nakládání s dětmi ve zdravotnictví. Navrhla iniciovat diskusi s MZd, jak zvýšit informovanost krajských úředníků. V této věci bude třeba kontaktovat ministra zdravotnictví i náměstka pro legislativu a případně naformulovat podnět Výboru týkající se současné metodiky, potřeby plošnějších opatření a komunikace s řediteli nemocnic a krajskými úřady. Výbor může nabídnout odbornou pomoc. Paní předsedkyně poděkovala za diskusi a bod uzavřela.

ÚKOL: Obrátit se na Ministerstvo zdravotnictví s dotazem ohledně zákazu návštěv včetně dětí v nemocnicích a jeho metodického vedení a vynucování pokynů v této oblasti (tajemnice, obratem).

6. Různé

a. K novele občanského zákoníku

Á. Němečková vyjádřila obavy nad novelou občanského zákoníku ve věci opatrovnického soudnictví. Dle ní bude možné, aby se manželé během rozvodu dohodli na péči o dítě před notářem bez nutnosti soudního řízení. Obává se patologického nárůstu dohod, kdy jeden z rodičů podepíše jakoukoliv dohodu druhému rodiči, aby došlo co nejdříve k rozvodu. V této souvislosti poukázala na vysoký nárůst domácího násilí během pandemie. Naopak uvedla, že novela nijak neupravuje rozšíření preventivních služeb či podpůrné pomoci pro rodiče. Zajímá ji názor ostatních, jak bude možné zajistit nejlepší zájem dítěte.

A. Redlichová uvedla, že novela je v legislativním procesu a vychází z [Analýzy aktuálních otázek výživného](#), která je dostupná na stránkách MSp. Její podstatou je předcházení rodičovských konfliktů. Dle účinné právní úpravy musí v případě, kdy se rozvádějí rodiče nezletilého dítěte, opatrovnický soud nejprve rozhodnout o tom, jak bude každý z rodičů o dítě napříště pečovat, přičemž může rozhodnout i tak, že schválí dohodu rodičů. Projednávaná novela toto obrací a říká, že rodiče se mají dohodnout, jak budou v době po rozvodu o dítě pečovat, a teprve pokud se nedohodnou, bude v dané věci rozhodovat soud. Dle současné praxe zhruba v 80 % případů soud dohodu rodičů schválí. Podle navrhované právní úpravy by měla v případě nesporného rozvodu postačovat písemná dohoda rodičů o úpravě poměrů dítěte pro dobu po rozvodu s úředně ověřenými podpisy, která nebude muset být schválena opatrovnickým soudem. To však neznamená, že soud dohodu vůbec neuvidí. Tato dohoda bude muset být předložena soudu, který vede řízení o rozvodu. Pokud bude mít soud podezření, že dohoda není v souladu se zájmy dítěte, může dát podnět opatrovnickému soudu k zahájení řízení ex offo. Kontrolní mechanismus je tedy zakotven.

Á. Němečková v návaznosti na diskusi na semináři konaném v Poslanecké sněmovně uvedla, že tato úprava předpokládá skvěle fungující soudní systém. Stále je například hodně soudců, kteří se

domnívají, že je lepší poslat dítě do ústavní péče než k pěstounům. Není tedy přesvědčena o způsobu, jakým se budou rozvodoví soudci vzdělávat v oblasti opatrovnictví.

A. Redlichová dodala, že návrh vychází z toho, že rodiče znají dítě nejlépe, a dokáží se tedy nejlépe o jeho záležitostech dohodnout. Už nyní je v občanském zákoníku zakotvena povinnost komunikovat s dítětem, zjistit jeho názor a věnovat mu dostatečnou pozornost. Dodává, že často jsou rozvodoví soudci stejní jako ti opatrovníčtí. Justiční akademie přitom pořádá mnoho seminářů v této oblasti.

R. Ptáček uvedl, že je nutné vycházet z presumpce normality, že si rodiče umí záležitost sjednat sami. Až v případě, že to nelze, zasáhne stát. Dle systémové teorie je jakákoliv externí intervence do přirozeně fungujícího systému destabilizující. Participaci dítěte zprostředkovává vždy rodič, nikoliv stát.

E. Petrová sdělila, že nelze vyloučit selhání v některých případech, návrh však podporují.

A. Redlichová poděkovala R. Ptáčkovi, jelikož se jedná o body, ze kterých návrh zákona vychází. Návrh je v Poslanecké sněmovně, předpokládá se schválení v tomto volebním období.

Paní předsedkyně poděkovala za postřehy a debatu a zmínění případných problematických bodů. Uvedla, že je možné dále vést diskusi, jak případně zajistit ochranu dětí v těchto případech.

b. K návrhu zákona o ochránci práv dětí

J. Husák se dotázal na pokrok v prosazování návrhu zákona o dětském ombudsmanovi.

Paní předsedkyně sdělila, že návrh je načtený v systému Poslanecké sněmovny včetně pozměňovacího návrhu, který reagoval na následné diskuse s dotčenými orgány, zejména KVOP. Má nicméně informaci, že vzhledem k blížícímu se konci volebního období musely být dány priority a prosazení tohoto návrhu podpořeno nebylo. Byl tedy odložen. Přednost dostal například návrh týkající se odškodnění neprávem sterilizovaných žen.

c. K novele zákona o sociálně-právní ochraně dětí

Á. Němečková sdělila, že je v Poslanecké sněmovně projednávána novela zákona o SPOD, ke které je načten pozměňovací návrh, který má za cíl zavést věkový limit, pod který by nebylo možné umisťovat děti do ústavní péče. Pozměňovací návrh je načten i u poslaneckého návrhu zákona o zdravotních službách, který navrhuje transformaci stávajících kojeneckých ústavů na tzv. centra komplexní péče. Různé skupiny pak ke zmíněnému pozměňovacímu návrhu navrhovaly různou dobu začátku účinnosti. Dále ke stejné novele upozornila na návrh prolomení lhůty 24 hodin pro vydání tzv. rychlých předběžných opatření. OSPOD by tak mohl na vydání čekat v řádu dnů i týdnů.

Paní předsedkyně poděkovala za to, že ostatní sledují dění v oblasti práv dětí. K zavedení věkového limitu pro neumisťování dětí do ústavních zařízení zmínila dnešní kampaň na sociálních sítích. Ta vyzývá ke sdílení fotek s dupačkami na podporu návrhu zákazu ústavní péče pro nejmenší děti, jelikož ty patří do rodiny. Vzhledem k vyčerpanému času pro zasedání nicméně všem poděkovala za účast a ukončila jednání Výboru.